

NÚVOL el digital de cultura

PUNT DE LLIBRE

Barcelona, 10 de Març 2015

Connecta't   VilaWeb

- CALÀNDRIA
  - PUNT DE LLIBRE**
  - HOMO FABRA
  - EL WEB NEGRE
  - L'APUNTADOR
  - CAST@FIORE
  - PANTALLES
  - GALERIES
  - SA IL·LUSTRÍSSIMA
- Portada **Notícies** Crítica Entrevistes Opinió Vinyetes L'Avenç

Lletres que diuen paisatges

Griselda Oliver i Alabau. Barcelona. / 9.03.2015

Segueix a @nuvol_com

 M'agrada

L'últim número de **la Revista de Girona** ens convida a fer un viatge a través de les lletres pels racons més insospitats de les comarques gironines: a través de **Josep Pla, Joaquim Ruyra, Josep Carner, Joan Vinyoli, Ventura Ametller, Prudenci Bertrana, Modest Prats, Marià Vayreda, Rosa Leveroni, Carles Fages de Climent, Frederic Pujulà i Vallès i Gaziell, aprofundim en els paratges que tots ells van immortalitzar d'una manera o altra a través de la literatura. Són igualment interessants l'entrevista que Carme Vinyolies i Pau Lanao han fet al mestre d'adults Sebas Parra, i el reportatge sobre l'Alzheimer, de Celeste Juan.**

Griselda Oliver i Alabau

Cap de la secció Homo fabra

90 articles publicats

— Josep Carner publicava ara fa 100 anys 'La paraula en el vent'

Els autors que han col·laborat en el dossier central d'aquest últim número han visitat de nou els paratges que alguns escriptors van deixar descrits en algunes de les seves obres. “Tornar-hi ha estat un intent de retrobar què queda del que van explicar amb aquelles paraules que, com diu Maria Puig, «van fer un món»”, explica la Revista. Així, doncs, dotze autors han revisitat diversos d'aquests paisatges, fets a partir de lletres.

Patricia Langdon-Davies rememora la seva estada al mas Pla, a Llofriu, durant la dècada dels anys cinquanta. Langdon-Davies recorda **Josep Pla** com “un home que enrotllava perpètuament el seu cigarret i, en paraules d'una vella i apreciada amiga, «vestit com un pagès per la festa major»”: “Amb camisa sense coll. Amb una boina que, de tant en tant, es treia i girava en un moviment circular sobre el seu cap, i tornava a posar-se-la. Tenia les dents esgrogueïdes, suposo que de tant fumar, i de fet presentava un aspecte com d'arrugat però net alhora” (p. 60). Transcorreguts més de cinquanta anys d'aquest dinar, Langdon-Davies recorda Pla com un home de somriure sorneguer i dotat del mateix do que Rebecca West: “feia sentir els altres tant intel·ligents com ell mateix”.

El Lloret en què segurament es va passejar **Josep Carner** poc té a veure amb el nostre Lloret, si bé hi ha coses que no canvien mai: “Aviat començarà l'estesa dels sotmesos a un

 @GriseldaOliver

Altres articles d'aquest autor

De mestretites, Catalunya n'és plena

Viggo Mortensen sedueix el Romea

Duel lingüístic amb Pau Vidal

Gironins a la Gran Guerra

Josep Maria Mestres: “La formació del corrector no acaba mai”

mètode persistent de torrefacció. Aviat veurem els banyistes, amb aquelles carones molles que ens fan glatir”, escriu Carner sobre la vila. Carner hi va estiuejar durant els anys 1919 i 1920, explica Miquel Martín, i ja en va tenir prou per “dinamitzar la vida cultural”, ja que va organitzar un festival de teatre, amb la col·laboració del poeta i dramaturg Adrià Gual, i uns Jocs Florals. A més va dedicar-li un article —“Lloret, paradís gentil”— a la revista d'*Ací i d'allà*, en el qual “lloa les excel·lències naturals de la vila, amb paratges tan bells com la Boadella, Fanals, Banys o cala Moresca” (p. 64). Es tracta d’una oda a un poble envoltat de natura, prosperitat i diversitat, en la qual va deixar escrita: “Lloret enlluerna tant com el sol, arrengrerat davant l’aigua, a la nostra esquena”.

“És la primera vegada que condueixo per aquell lloc i em costa imaginar-hi el paisatge que **Joaquim Ruyra** descriu a *Entre flames*” (p. 65), escriu Martí Cortadellas, que s’endinsa a les Gavarres i fa via cap a Montnegre, on es troben els masos de Joaquim Ruyra. La zona s’ha tornat salvatge i les plantes cada vegada guanyen un terreny on abans la mà humana havia alçat murs: “Les parets que queden dels dos masos lluiten vanament per conservar el seu lloc enmig de la vegetació atüidora”, observa Cortadellas. En el seu recorregut, l’acompanyen l’Eloi Madrià, que fa de bosquetà per la zona, la Joaquina Codina i el seu fill, en Rossendo Riera i la Conxita Sagner, que li explica que “a Santa Maria de Montnegre encara hi ha un banc que Ruyra s’havia fet expressament amb un armari per guardar-hi els abrics”. Un foc, que durant l’agost del 1928 va cremar durant dos dies les Gavarres, ho va arrasar tot.

Un **Joan Vinyoli** familiar és el que ens recorda Judit Pujadó, que parla amb el més petit dels fills del poeta: Raimon Vinyoli, qui recorda les passejades que cada diumenge feien a Barcelona, i a l’estiu, a Begur, tot i que alguna vegada s’havien apropiat fins al puig son Ric o fins a Pals. Quan Vinyoli era a Begur, no es perdia mai uns determinats moments, “sagrats”, diu Pujadó: “Quan arribava en Roman a l’embarcador d’Aiguablava amb la seva

+ Llegits

- 1 Degeneració lingüística
- 2 Albert Serra a la Tate Modern de Londres
- 3 Quan el metge del rei és un jueu
- 4 De mestretites, Catalunya n’és plena
- 5 Per què publico articles sense cobrar?
- 6 Editors que aposten per autors
- 7 20 anys sense Ovidi Montllor
- 8 La lectura no ens fa més bones persones
- 9 Com aprenen a llegir els nens a Suècia?
- 10 Quim Masferrer: “Jo sóc del món rural”

Activitat recent

Inicia sessió

Inicia sessió a Facebook per veure què fan les teves amistats.

La fuga de premis literaris esquerda el monopoli de Planeta

101 persones ho recomanen.

Es busca filòleg

1.112 persones ho recomanen.

Mor Carles Miralles, el noucentista polièdric

barca d'un verd preciós, allò era sagrat. Aquesta és la gran història, el moment que en Roman aturava el motor i la barca arribava empesa pel seu propi impuls i en Roman saltava a terra. El meu pare s'aixecava per aquesta escena, o per anar a veure el capvespre, i d'allà sortien els poemes" (p. 70), explica en Raimon. Begur encara es recorda de Vinyoli, i és per això que des del 2009 hi ha uns plaques commemoratives del vint-i-cinquè aniversari de la seva mort als llocs que ell freqüentava.

— Joan Vinyoli a Begur

Ventura Ametller, explica Adrià Pujol, “va situar dues novel·les al seu país de naixement”: “A la *Summa kaòtica* (1986) i a la *Resta kaòtica* (2008) va posar l'altaveu a l'Empordà més esbarriat dels anys trenta i quaranta del segle XX” (p. 72). L'escriptor ens presenta un Empordà mitificat: “Convuls i aixecant roda, furgada calces endins de llevadores bruixes, calós mentiders i pagesos esgotats”, escriu Pujol. Les poblacions de la comarca s'amaguen darrere d'uns noms recognoscibles que el lector ràpidament pot identificar: Poel (Pals), Jobville (Fontanilles), Bacanàrdia (Catalunya empordanitzada), Rugeb (Begur). Fins i tot alguns dels personatges més emblemàtics s'intueixen darrere d'unes lletres aparentment reordenades: Juselap de Furilló (Josep Pla de Llofriu).

 193 persones ho recomanen.

 Variacions Jarret | Núvol
7 persones ho recomanen.

 Complement social de Facebook

SALA TALLERS
FEBRER-MARÇ 2015
**TIRANT
LO BLANC**
JOANOT MARTORELL
Adaptació: Roger Cònsul i Pere Planella

TNC
JOVE COMPANYIA
DEL TEATRE NACIONAL

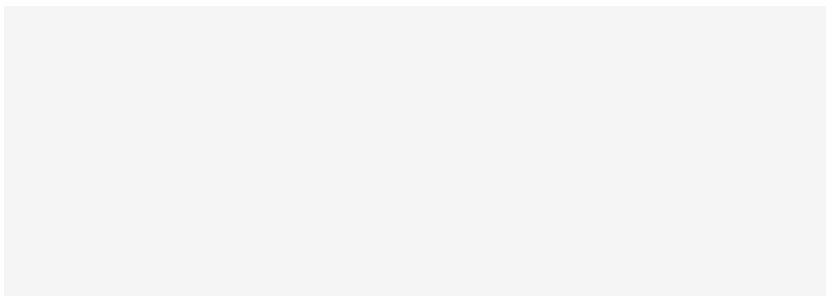

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Josep Pujol, per la seva banda, s'endinsa dins dels paisatges de les *Proses bàrbares*, “un dels rars moments optimistes de la biografia de **Bertrana**” (p. 75), que tenen lloc a la Selva, “la que es podia recórrer a peu des de l'Esparrà, des de la masia familiar de can'Aspriu”. Pujol, doncs, ens proposa que fem ruta pel camí ral, ara debolit, però fins aleshores la principal via de comunicació amb França, i també que no ens oblidem de la que comença al Sot de l'Infern i acaba a Esparrà, “per on feien batuda en Bertrana, el seu gos Dick i en Busqueta, company de gestes”. “El camí ral, de camí cap a Barcelona, es dividia en dues rutes, la del litoral i la de l'interior, a la Creu de la Mà”, considerada una de les rutes més perilloses perquè els boscos estaven plens de bandolers.

Si pensem en **Modest Prats**, pensarem inevitablement en Medinyà i en les homilies que va dedicar al poble, *Homilies de Medinyà*. Va arribar allà després que, l'any 1977, el bisbe li adjudiqués la parròquia perquè se'n fes càrrec, mentre que alhora s'ocupava també de la de Vilafreser. I encara tenia temps per dedicar-se a escriure la *Història de la llengua catalana*, “una obra colossal i necessària”, explica Telm Terradas. L’“empremta” de Prats en aquesta vila és ben viu: “Personalment, jo he conegut els fills d'aquells que s'enlluernaren amb el reverend, en una parròquia que semblava més un local social” (p. 80), fa Terradas.

Si parlem de *La Punyalada* de **Marià Vayreda**, ens hem de situar a l'Alta Garrotxa, i veurem que “les històries i els sentiments dels personatges surten sempre del mateix lloc: de les muntanyes, les pedres i els boscos”, dia Maria Puig. La terra, però, ja no és la mateixa: “Despoblada. Molts masos abandonats. Cases fetes ruïnes. Boscos buits de gent. Pocs habitants que encara s'aferren a la seva terra, excepcionalment, i molts excursionistes que hi fan vida, però vida de pas”, descriu concisament Puig.

Cadaquès i Portlligat són dos elements constants en l'univers literari de **Rosa Leveroni**, els quals es confonen i s'entreveuen en la seva obra poètica. La vila que va conèixer la poeta, però, és el que ara anomenaríem “minimalista”, apunta Meritxell Lafuente: “Tenia allò just perquè un poeta en pogués fer una oda: una olivera, el mar, barques de pescadors, algun xiprer i unes casetes blanques que, empenyadorament barrades, continuen allà posant a prova la curiositat dels que no ens conformem només amb les façanes”.

— Rosa Leveroni.

L'obra de **Carles Fages de Climent**, de qui Brau Edicions va publicar el 2014 *Memòries. A la recerca de mi mateix* i que ressenya en aquest mateix número Adrià Pujol, no es pot entendre si no és en el seu context: l'Empordà i, concretament, Palol de Fluvià. Tal com explica Sebastià Roig, a les seves memòries, "l'escriptor recrea l'ambient opulent del casalot durant les trobades estiuenques, presidides per la seva àvia, Doors de Climent i Niubó, que rebia i allotjava la corrua inacabable de familiars". Amb el temps, però, la casa va acabar abandonada fins que el 2007 la va comprar Zain Maitreya, del grup Majestic, per crear un complex hotelier holístic dissenyat per l'arquitecte txec Oldřich Hozman.

Al seu poema "Sa Catifa", el palamosí **Frederic Pujulà** retrata una històrica cala de Palamós que es diu així perquè no té gaire profunditat i és tot ple d'algues, cosa que fa pensar en una catifa. Quan Eloi Sánchez arriba al lloc en qüestió, "res no li desperta una admiració similar": "potser, per comprendre plenament la postura de l'escriptor, hem de fixar-nos no només en el que es diu en el poema, sinó també en el que no s'hi diu" (p. 89), es diu. I aquí és on cal recórrer a la seva biografia, ja que "l'acèrrim modernista, lluitador per l'alliberament de les nacions i esperonador de les voluntats dels homes", després de la Guerra Civil passa dos anys a presó i és arraconat de la vida pública. En aquest context neixen, doncs, *Palamosines. Cants a la Costa* (1958), on s'inclou el poema de "Sa Catifa", que, "lluny del caràcter alliberador i messiànic de tota la seva obra anterior", sorgeixen uns poemes de caire costumista i paisatgístic.

Agustí Calvet, "**Gaziel**", va ser un enamorat del mar, la costa i la platja, concretament, de Sant Feliu de Guíxols. Cap lloc com aquesta vila costanera va seduir tant Gaziel, un home viatjat, com ens recorda Lluís Freixas: "Ni a l'Adriàtic, ni a Grècia, ni al Bòsfor, ni a l'Àfrica, ni a la Florida, ni a les Antilles, ni al Carib, ni al Pacífic no va trobar mai res que el

corprengués «com el benestar i la bonança de la Costa Brava i d'indrets de Mallorca, cosins germans seus». Ara bé, Gaziell també alertava dels perills del turisme, i lamentava que “nasqués de l'atzar i creixés a l'atzar”.

Etiquetes:

[Carles Fages de Climent](#) | [Frederic Pujulà](#) | [Gaziell](#) | [Joan Vinyoli](#) | [Joaquim Ruyra](#) | [Josep Carner](#) | [Josep Pla](#) | [Marià Vayreda](#) | [Modest Prats](#) | [prudenci bertrana](#) | [Rosa Leveroni](#) | [Ventura Ametller](#)

Subscriu-te a Núvol

Tuiteja

+ Trending

+ Populars

Degeneració lingüística

Albert Serra a la Tate Modern de Londres

De mestretites, Catalunya n'és plena

